

FOCO D'AMOR

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Διεύθυνση σειράς
Άρης Μαραγκόπουλος

Επίβλεψη: Άρτεμις Λόη
Διόρθωση: Θάνος Μοσχούδης
Εξώφυλλο: ΜΟΤΙΒΟ Α.Ε.

© 2010 Εκδόσεις Τόπος & Βασίλης Βασιλικός
για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο
ISBN 978-960-6863-87-5

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδόσεις Τόπος
Πλαπούτα 2 και Καλλιδρομίου
11473, Αθήνα
Τηλ.: 210 8222835-856
Fax: 210 8222684

Βιβλιοπωλείο
Γενναδίου 6
10678, Αθήνα
Τηλ.: 210 3221580
Fax: 210 3211246

www.toposbooks.gr

Βασίλης Βασιλικός

Foco d'amor

Μυθιστόρημα

Στη Μιμί

Μέρος Πρώτο

Είπε: «Βάλτε μουσική, φέρτε λαγούτα και βιολιά, θέλω τη μουσική να παίξει. Δεν την μπορώ τη σιωπή, φέρτε και βάλτε μουσική, θέλω η αγάπη μου να αναστηθεί, γιατί είναι μεγάλη».

ΤΟ PANTEBOY ΤΟΥΣ ΗΤΑΝ ΕΞΩ απ' το «Γκρην Παρκ», όταν Αυτός έφτασε πρώτος, Εκείνη ήρθε με λίγη καθυστέρηση. Ακόμα η μυρωδιά της νύχτας που πέρασε μαζί του ήταν στα μαλλιά της, ακόμα τα τραγούδια του στην κιθάρα βούιζαν στα αυτιά της, τραγούδια που τα άκουγε για πρώτη φορά, μα της άρεσαν, γιατί όπως τάλεγε Αυτός, που δεν ήξερε να παίζει, είχαν μια γοητεία δικιά τους· έκανε προσπάθεια να τη σαγηνέψει, να τη ρίξει, κι αυτό τη συγκίνησε, μες στο μικρό δωμάτιο του μεγάλου σπιτιού που ήταν άδειο (ο οικοδεσπότης έλειπε σε «γύρισμα»). Αυτός δεν την πήγε στα μεγάλα δωμάτια, γιατί του ήταν ξένα. Την πήρε στη φωλιά του, στο γιατάκι του. Πάνω στην καρέκλα ήταν τα στρατιωτικά του που θα τα φορούσε πάλι τη Δευτέρα το πρωί (σήμερα, Κυριακή, το γραφείο όπου υπηρετούσε ήταν κλειστο, όπως στους δημόσιους υπαλλήλους), γι' αυτό και τ' αποφάσισαν, χτες βράδυ, Σάββατο, να πάνε σήμερα μια εκδρομή στα Σπάτα: παντρευόταν εκεί η αδελφή ενός φίλου του και συναδέλφου απ' το Στρατό και τον είχε καλέσει στον γάμο. Αυτός της πρότεινε, χτες, αν ήθελε να έρθει μαζί του. «Θέλω», του είπε πάνω στην πιο γλυκιά στιγμή με το τσιγάρο, στο σκοτάδι, αφού είχαν βγάλει τα μάτια τους μέσα σ' αυτό κι ύστερα τον είδε που σπκώθηκε με το σλιπάκι, πήρε την κιθάρα που ήταν κοντά στον ζωστήρα, σκέφτηκε Εκείνη, για μια στιγμή, είναι αλήθεια: «Τι θα πάρει απ' τα δυο, τον ζωστήρα ή την κιθάρα;», ήταν έτοιμη για όποιο του φέριμο, αφού ακόμα δεν γνωρίζονταν κι η πείρα της, μέ-

χρη τότε, της είχε μάθει πολλά· γυάλιζε η πόρπη από ένα φως που έμπαινε από την πίσω αυλή όπου νιαούριζαν κάτι γάτες, όπως γυάλιζαν κι οι χορδές της κιθάρας· ένιωσε το δέρμα της κάτω απ' το πλατύ ζωνάρι, πόνεσε προκαταβολικά, «μια γυναίκα τα υποφέρει όλα προπάντων όταν πια την εξουσίασε ο άντρας», και περίμενε, στο κρεβάτι, απροστάτευτη, λίγο τρομαγμένη, μπορούσε νάναι κι Αυτός ένας σαδιστής με το γάντι· και να που πήρε την κιθάρα και την κούντησε κι ήρθε πάλι δίπλα της, «δεν ξέρω να παίζω», της είπε, «την άφησε εδώ ο Στέλιος», μα της τραγούδησε γλυκά κι αυτό την ξελάφρωσε. Το δωμάτιο αυτό τ' αγάπησε εκείνο το βράδυ, ώσπου ξημέρωσε. Τότε πήγε στο σπίτι της, να πλυθεί, να ντυθεί, για να πάει έτοιμη στο ραντεβού που είχαν στις δώδεκα, έξω απ' το «Γκρην Παρκ» και να πάρουν, από κει, το λεωφορείο για τα Σπάτα. Σπίτι την περίμενε η φίλη της, η Γιώτα, με κατεβασμένα τα μούτρα. «Πάλι έμπλεξες με κάποιον;», τη ρωτούσε το βλέμμα της, κατηγορηματικό, αυστηρό· ήταν μια φίλη-φύλακας που την πρόσεχε, τη νοιαζόταν, δεν ήθελε να τη δει πάλι πληγωμένη από ιστορίες. Ποιος νάταν πάλι αυτός που την μπέρδεψε, που την κράτησε όλη νύχτα, ποιος; Μα Εκείνη δεν της έλεγε, δεν ήθελε να της πει· πήγε στο μπάνιο, το σκυλάκι τους, η Βέλβη, απ' έξω, κλαψούριζε, της έλειψε ολόκληρη βραδιά, ανησυχούσε κι αυτό σαν τη Γιώτα· στο μπάνιο τραγουδούσε κι ύστερα έβαλε το άσπρο μπουρνούζι της που ήταν μακρύ ως τον αστράγαλο· η φίλη της ήταν όλο νεύρα, δεν τη ζήλευε, μόνο ανησυχούσε· η ίδια είχε παραιτηθεί απ' όλα αυτά, -παράξενη, σαν υποψήφια γεροντοκόρη-, το μόνο που την ενδιέφερε τη Γιώτα ήταν να τελειώσει την οδοντιατρική, τίποτ' άλλο. Κάθισε, ήπιαν καφέ κι ετοιμάστηκε να βγει. Το «Γκρην Παρκ» ήταν ένα τετράγωνο απ' το σπίτι, δεν ανησυχούσε μην αργήσει· η μέρα ήταν καλή. Από μακριά, βγαίνοντας, τον είδε να την περιμένει. Τρεις ώρες είχαν - δεν είχαν περάσει από τότε που χώρισαν το ίδιο εκείνο πρωί και κάναν, όταν αντάμωσαν, σαν να είχαν να ειπωθούν αιώνες. «Πάμε», της είπε και την έπιασε απ' τη μέση. Της άρεσε. Το λεωφορείο για τα Σπάτα ξεκινούσε απ' την πλατεία που ήταν δίπλα στο «Γκρην Παρκ», τώρα «πλατεία Αιγύπτου».

Τώρα δεν θυμάται Αυτός να πει τι συζητούσαν. Θυμάται μόνο Εκείνη κρατούσε ένα βιβλίο στο χέρι της, την «Αλλημεία» του Γιουνγκ που χρόνια αργότερα έμελλε να το ξαναθυμηθούν στα μικρά δρομάκια της Παλιάς

Πόλης, στην Πράγα, όπου ήταν όλα τα αλχημικά εργαστήρια στη σειρά, τότε δίπλα στο άλλο, διατηρημένα όπως πριν από αιώνες, όταν σοφοί τεχνίτες έψαχναν εκεί για τον πολύτιμο λίθο της ζωής και μεταστοιχείωναν τα μέταλλα -μυστικά σήμερα ξεχασμένα- κι Εκείνη, καθώς τα σεργιανούσε, μαζί του, θυμήθηκε το βιβλίο που διάβαζε όταν πρωτογνωριστήκαν, την «Αλχημεία» του Γιουνγκ... Τώρα, Αυτός, δεν θυμάται ακριβώς τι συζητούσαν. Το μόνο που ξέρει με σιγουριά είναι ότι έτσι, αλχημικά, επέδρασε κι Αυτή στη ζωή του· από κάρβουνο που τον βρήκε στα κατάβαθα της γης τον άλλαξε, τον έκανε να λάμψει· υπήρξε, γι' Αυτόν, μια ευεργεσία η σχέση τους, τον μεταμόρφωσε από κατσαρίδα σε άνθρωπο. (Είχαν επισκεφτεί, λίγο πριν ανεβούν στην Παλιά Πόλη, το σπίτι όπου ο Φραντς Κάφκα γεννήθηκε κι έζησε μικρός). Αλλά ήξερε, από τη μέρα εκείνη, την πρώτη τους, την Κυριακή του γάμου της αδελφής του φίλου του στα Σπάτα, ενώ οδεύαν με το λεωφορείο της γραμμής κι ήταν ακόμα περιχυμένος με το άρωμά της, της προηγούμενης νύχτας, στο μικρό δωμάτιο του μεγάλου σπιτιού, ήξερε ότι η συνάντησή τους μονάχα τυχαία δεν ήταν: αποτελούσε την υλοποίηση μιας τροχιάς που είχε ξεκινήσει πριν από χιλιάδες χρόνια, προτού ακόμα υπάρξει ζωή στη γη· τα άστρα τους, στο σύμπαν, Εκείνη Καρκίνος κι Αυτός Σκορπιός, με τα μιλιούνια του φωτός, ταξιδεύοντας, έμελλε να σμίξουν και όλη η πριν πορεία τους προδίκαζε αυτή τη συζυγία: ο γάμος που τώρα πήγαιναν δεν ήταν από κείνες τις συμπτώσεις που λες «μπορεί και να μη γινόταν»· κάτι τέτοιο δεν μπορούσε να συμβεί, γιατί έτσι θα καταργούσαν τους νόμους της φύσης που τους έταξαν κι Εκείνη κι Αυτόν, να γεννηθούν σε ηπιέρους διαφορετικές και τη στιγμή που έπρεπε, όπως ήταν γραμμένο, να σμίξουν, ούτε μια μέρα μετά, ούτε σε μιαν άλλη ημερομηνία. Αλλιώς δεν εξηγόταν αυτή η έλξη που ήταν πέρα απ' τα σώματα όπως την ένιωσαν, απ' την πρώτη επαφή, να τους φέρνει τον έναν κοντά στον άλλον, προδικάζοντας βέβαια ότι η σχέση τους θάταν βαριά σε συνέπειες, αφού αυτά τα πράγματα μόνο τυχαία δεν είναι, αφού κι άλλους ανθρώπους Εκείνη γνώρισε κι άλλες γυναίκες Αυτός πριν γνωριστούν· δεν ήταν το μιξοπαρθένο συναπάντημα που σε δένει από υποχρέωση ή από μια γκάφα. Εκείνη ήταν απαλλαγμένη απ' τα φορτία της, ελεύθερη, είχε αποτινάξει τους ζυγούς της κι Αυτός βρισκόταν στη στιγμή που η στέρνα του, αδειανή, περίμενε το δι-

κό της νερό να γεμίσει... Το τοπίο, ολόγυρα, όπως το βλέπαν απ' το λεωφορείο, τα αρχαία Μεσόγεια, κι αυτό ήταν εν γνώσει από την εποχή ακόμα του Πλάτωνα, για τα δυο μισά που κάνουν το Ένα του έρωτα, που τίποτα δεν του είναι πιο μεγάλο· (έτσι η τσιγγάνα, αργότερα, διαβάζοντας τις γραμμές στην παλάμη τους, που πρόβλεψε την ένωσή τους, πως θα μένουν για πάντα μαζί, άλλο δεν έκανε κι αυτή παρά να επιβεβαιώσει τα άστρα, την αλχημεία, το «Συμπόσιο»)· κι ας πήγαιναν στον γάμο της αδελφής του φίλου του απ' τον Στρατό καλαμπουρίζοντας, γιατί οι ίδιοι ήταν μόνο εραστές και λυπόνταν τις «κρεμάλες» των άλλων, όπως τις λέγαν, μάλλον όπως δεν λέγαν τίποτα και πιάνονταν χέρι χέρι, με τα εισιτήρια στα δάχτυλα, τα χέρια της ήταν απαλά σαν τον αχάτη (τα ίδια, τα χτεσινοβραδινά, που τον χάιδευαν), ενώ του ζητούσε, στο λεωφορείο, να της θυμίσει τα λόγια του τραγουδιού που της είχε πει χτες, στο κρεβάτι, με την κιθάρα για ένα παλικάρι «που χάθηκε στις θάλασσας τα βάθη σφυρίζοντας λυπτερό σκοπό».

Μέχρι που επιστρέψαν, αργά τη νύχτα πια, στην ίδια αυτή πλατεία απ' όπου ξεκίνησαν στις δώδεκα το μεσημέρι. Εκείνη δεν του είπε τίποτα για το πού θα πήγαινε να κοιμηθεί. Η γκρίνια της φίλης της, μάλλον οι ανησυχίες της, δεν ήταν τόσο ο λόγος, ούτε το μικρό σκυλί που έκλαιγε όποτε δεν τόπαιρνε στην αγκαλιά της, στο κρεβάτι, όσο που δεν ήξερε αν Αυτός την ήθελε πάλι, αν δεν την είχε «εναλλάξ» με καμιάν άλλη. Περίμενε Αυτός πρώτος να της το πει κι έτσι όταν τη ρώτησε, κατεβαίνοντας απ' το λεωφορείο, αν θαρχόταν μαζί του όπως χτες, η αν, — δεν είχε να το σκεφτεί παραπάνω... Η μέρα την είχε εξαντλήσει, μα το μεθύσι απ' την εκδρομή νικούσε την κούραση: μια σειρά εικόνες που τη ζεσταίνουν. Το σπίτι, πρώτα πρώτα, όπου η νύφη, ντυμένη, περίμενε να την πάρει ο πατέρας της στην εκκλησία· ο στάβλος απ' έξω με τα ζώα· τα πατητήρια για τα σταφύλια που δεν τάχε ξαναδεί· (πρώτη φορά πήγαινε σε χωριάτικο γάμο)· τα λαγούτα, τα βιολιά, ο χορός· τα Σπάτα, επίπεδο χωριό, φτιαγμένο από τότε, θάλαγες, για να πετούν από πάνω του χαμηλωμένα αεροπλάνα. Όλα, απ' τη στιγμή που μπήκαν στην εκκλησιά κι ο κόσμος πετούσε σ' αυτούς το ρύζι, σαν νάταν αυτοί η νύφη κι ο γαμπρός, όλα, ώσπου ξαναβρέθηκε στο μικρό δωμάτιο του μεγάλου σπιτιού, σαν περισσότερα στη φωλιά της... «Ο γάμος μας», του είπε,

«έγινε σήμερα. Είχαμε τόσους καλεσμένους». Κι ύστερα τον παρακάλεσε να της ξαναπαίξει τα τραγούδια του και κοιμήθηκε με το τσιγάρο αναμμένο. Αυτός της τόβγαλε από το χέρι προσεκτικά, μην την ξυπνήσει, ενώ Εκείνη, δίπλα του, παραδομένη στην αγκαλιά του Μορφέα, έβλεπε ρύζια παντού, τη Συλβάνα Μαγκάνο και τον Βιτόριο Γκάζμαν στο «Πικρό Ρύζι», τα σέξι πόδια της Μαγκάνο και ρύζι αναποφλοίωτο όπως της άρεζε να το μαγειρεύει. Ήταν το ρύζι αυτό το πρώτο, που το κεφάλι της κρατούσε ακόμα τα κομψοτάτα του, ενώ κοιμόταν, που τους έκανε έτσι να δεθούν, αξεχώριστα, το ρύζι που ριζώνει, το ρύζι που είναι καλορίζικο, το ρύζι πριν γίνουν οι ορμωκοκαλλιέργειες ναρκωτικά, «στο Βιετνάμ πυρπόλησαν το ρύζι»· ακόμα τότε το όνειρό της ήταν άθιχτο απ' τη γενοκτονία, ακόμα άσπρο, με τη δική του ζεστασιά στο δικό της πλάι. Πώς να γυρίσει λοιπόν, πώς να πάει πίσω στο μοναχικό κρεβάτι; Ήταν καλά δίπλα του, όμορφα, τα σώματά τους, στα φύλλι ατρώγντο· τα αισθήματά τους, γιοματάρι θολό, χωρίς χημικά, στάλα ρετινίσια· αλχημικά δουλεύαν τα αισθήματα μεταμορφώνοντας τις πέτρες, τον πολύτιμο λίθο της ζωής, το ελιξήριο, ο έρωτας «που κινεί τον ήλιο και τα άλλα αστέρια»... Πρωί, ανοίγοντας τα μάτια της, τον είδε που φορούσε τα άρβυλα, τον πλατύ ζωστήρα. «Πού πας;» Είχε ξεχαστεί. Δευτέρα σήμερα και πήγαινε στο γραφείο. Σηκώθηκε, μη μείνει μόνη της σ' ένα σπίτι με πολλά δωμάτια, χωρίς κλειδιά κι ανοιχτό στην περιέργεια του καθένα και μαζί ροβόλησαν την κατηφόρα για την υπηρεσία του· ραντεβού το μεσημέρι, στις δυόμισι, από κάτω, στο μπαρ που έκανε και καφέ εσπρέσο. Γύρισε στη φίλη της, η Γιώτα ανησυχούσε. «Και δεύτερη βραδιά. Τι τύπος είναι;» τη ρωτούσε καθώς την άκουγε να κελανδά στο μπάνιο της, καρδερίνα που γυρίζει στο κλουβί μόνο για να ξαναπετάξει. «Και τα μαθήματα; Και το πανεπιστήμιο; Και στους γονείς σου τι θα πω; Που πρέπει να τους δίνω αναφορά; Έχω αναλάβει μια υποχρέωση, αρκεί», της έλεγε, «αρκεί, να μη σε ξαναδώ πληγωμένη». Και το σκυλάκι εμφανίστηκε έγκυο. Εκείνη γελάσε. «Βρήκε κι αυτό ένα σκύλο κι αγαπήθηκαν». Μα έθιγε τον πουριτανισμό της φίλης της που ξεπούσε τώρα στο σκυλί για να μην ξεσπάσει στην ίδια.

Από τα χιλιάδες γεύματα που φάγαν κατόπι μαζί, Αυτός θυμάται έντονα εκείνο το πρώτο γεύμα, όταν την πήρε, στις δυόμισι, από το μπαρ που έφτιαχνε

κι εσπρέσο. Πήγαν σε ένα καλό εστιατόριο (είχε μόλις πληρωθεί) και παράγγειλε κεφαλάκι. Εκείνη πρώτη φορά έβλεπε να το τρων και τρόμαξε όταν τον είδε να πέφτει με όρεξη στο μυαλό και μετά να του βγάζει το μάτι, να φτύνει το ασπράδι του... Δεν ήξερε, ως τότε, κάν ότι το κεφαλάκι του αρνιού τρωγόταν κι έντρομη, απ' τη γωνιά της, τον παρακολουθούσε, ώσπου του είπε πως δεν μπορούσε άλλο να τον βλέπει κι Αυτός το παράτησε, παρακάλεσε το γκαρσόνι να το πάρει. Ο κήπος του εστιατόριου είχε καλαμιές, σαν τροπικό όλο το κλίμα, δεν είχε ξανάρθει εδώ κι έκτοτε, όποτε περνούσαν, το θυμόταν. «Εδώ που έφαγες το κεφαλάκι και με τρόμαξες, ώσπου μου τόμαθες κι εμένα», του έλεγε. Απ' τα χιλιάδες γεύματα που ακολούθησαν, εκείνο του μένει χαραγμένο, γιατί όλα όσα τους περιτριγύριζαν είχαν μια σημασία: οι καλαμιές, το γκαρσόνι, ο μικρός, ακόμα και τα γεμιστά που σκάζανε σαν ρόδια, ενώ τα πόδια τους δεν ξέμπλεξαν ούτε στιγμή κάτω απ' το τραπέζι. Δεν μπόρεσαν μετά να βγάλουν τον ανήφορο για το σπίτι. Φτάνοντας, βρήκαν την κιθάρα να λείπει. (Θα πέρασε ο Στέλιος να την πάρει). Της διάβασε ποιήματα, δικά του. Του είπε Εκείνη τ' αγαπημένα της, του Πρεβέρ, «είναι τρομερός ο μικρός θόρυβος του σφικτού αβγού...», τις «Μπότες» του Νερούντα, του Μαγιακόβσκυ, το τελευταίο που έγραψε πριν αυτοκτονήσει.

Τ' απόγευμα πέρασε, πέρασαν και μερικές μέρες, έκλεισε βδομάδα, μήνας από τότε που γνωρίστηκαν και γύρισε ο σκηνοθέτης απ' το «γύρισμα», μαζί και όλο το συνεργείο, με ένα γαϊδουράκι ορφανό που κυκλοφορούσε στους διαδρόμους του σπιτιού, ελεύθερο κι έτρωγε ό,τι έβρισκε μπροστά του (ακόμα και μια δικιά του κάλτσα, βρώμικη). Μα, όσο να πεις, δεν ήταν μόνοι τους πια· απ' έξω κρυφακούγαν και στο δικό της σπίτι να παν, ήταν η Γιώτα, δεν γινόταν. Έτσι τ' αποφάσισαν να ψάξουν για ένα άλλο. Βρήκαν ένα πιο ψηλά· έδειχνε την Αθήνα ταψί από κάτω· χιλιάδες φώτα τη νύχτα στο λιβάδι της, εκατομμύρια ζωές. Άντρας και γυναίκα, οι σπιτονοικοκύρηδες, άκουγαν κάθε απόγευμα, σε συνέχειες, απ' το ραδιόφωνο τη «Φλόγα της Αγάπης», μια ιστορία δακρύβρεχτη, ρομαντική, ενώ η δική τους έκαιγε: ήταν οι θόρυβοι του κρεβατιού, τα σεντόνια που έπρεπε τόσο συχνά να τ' αλλάζουν. Η σπιτονοικοκυρά τους γκρίνιαζε... Γυρνούσε σπίτι της όλο και πιο σπάνια. Όσπου μια μέρα αυτός έκανε την απαγωγή της: με ένα

ταξί πήγε και πήρε Εκείνη όσα πράγματα χρειαζόταν για να συγκατοικήσουν μόνιμα, να μείνει μαζί του, για πάντα, έστω κι αν η φίλη της την απειλούσε έμμεσα πως θα τα γράψει όλα στους γονείς της, στην Αμερική. Δεν την ένοιαζε αφού από ψηλά, όχι μονάχα η Αθήνα αλλά ο κόσμος ολόκληρος γινόταν δικός της. Το νάναι πια μαζί αποτελούσε ανάγκη. Η σχέση τους είχε νομιμοποιηθεί από το γάμο εκείνο της αδελφής του φίλου του, στα Σπάτα, όταν ο κόσμος τους έριχνε ρύζι στην εκκλησιά. Μα άρχισαν τότε να μπαίνουν οι παρείσακτοι, οι τρίτοι, όσοι ζηλεύουν και θέλουν να καταστρέψουν ένα δεσμό, συγγενολόγια και τα ρέστα. «Πού πάει το πράμα, άρα είναι σοβαρό, μα ακόμα δεν έχεις τελειώσει το στρατιωτικό σου, πώς θα ζήσετε χωρίς δουλειά; Χωρίς καμιά εξασφάλιση; Έχει προίκα τουλάχιστο;» Ο κόσμος, που δεν δέχεται ένα δεσμό, ορθώθηκε εναντίον τους, κι από άμυνα, έτσι, τους έδεσε ακόμα περισσότερο μεταξύ τους. Οι δυο πια γινήκαν ένα για να αντιμετωπίσουν την έχθρητα, τις παγίδες που τους στήναν, τα ύφαλα και συνεχίσαν έτσι, μια ζωή, ξεπερνώντας όλες τις Συμπληγάδες, τους λωτοφάγους και τους Κύκλωπες, τις Κίρκες και τους Λαιστρυγόνες, είκοσι χρόνια, όπως τον πρώτο καιρό... Μα η τσιγγάνα εκείνη, στο λεωφορείο, πρόσεξε στο χέρι της πως «η γραμμή της ευτυχίας» ήταν καλή, αλλά η άλλη, «της ζωής», χώριζε κάπου και της τόπε. Από τότε δεν ήθελε να ξαναδούν την παλάμη της, την έκρυβε, δεν ήθελε να ακούσει την «τύχη» της, ούτε απ' το φλιτζάνι του καφέ, ούτε από καμιά χαρτορίχτρα. Την τσιγγάνα εκείνη, την πρώτη, είκοσι χρόνια, δεν την ξέχασε. Κι αν δεν έχασε μαζί του ούτε μια στιγμή, κι αν έπινε ως τον πάτο το κρασί της, φοβόταν πάντα, κι ας μην του τόλεγε, πως το λαδάκι στο καντήλι της ήταν λιγοστό, τα βαρέλια στην αποθήκη μετρημένα...

Στα Σπάτα γίνηκε τ' αεροδρόμιο. Και τώρα Αυτός φορούσε τη βέρα της στα εκατό χρόνια της μοναξιάς του.